

Balassa Ármin dr.

Egy kicsit akaratoskodik a toll és vonakodik a kéz a halál fekete pánthai közé írni ezt a nevet, amely harminc éven keresztül minden napos volt a szegedi lapok hasábjain és akár a fegyvertárs keze írta le, akár az ellenfél, mindig az életet szimbolizálta, az eleven, tevékeny, pihenést nem ismerő, mindig lánggal lobogó, harcos életet.

Mindenfelé megrendüléssel fogadták ma reggel a gyorsan szétfutó hírt, hogy dr. Balassa Ármin neve mellé deleatúr-t írt a megfelelőbb-heletlen halál. Cserében, békességben, váratlanul vitte magával az örök békességbe a nagy harcost, még arra se adott neki időt, hogy utolsó bucsút mondjon azoknak, akik beteg szívének a legkedvesebbek voltak a világon. Ugy látszik, a halál félt attól, hogy akit a halottak csendes városába szánt, azt az utolsó kézzelzörítés itt fogja, az élet innenső partján.

Csendben fujta el a halál egy sokáig szikrázó égő, évek óta már halkuló élet mécsesét és nagy értéket vitt magával a hajnali ködben a Széchenyi-téri házból, amely otthona volt egy szegedi polgárnak, aki mint polgár, mint író és mint publicista egyik reprezentánsa volt az Alföld fővárosának az országos közvélemény előtt. Fogadott fia volt Szegednek — születése szerint vásárhelyi —, de a városhoz való hűsége igazabb fiává tették akárkinél is a köznek szentelt élete sokoldalú tevékenységével és gazdag eredményeivel messze földemlékvedve az átlagos kerekében, olyan jelentős nyomokat hagyott Szeged közéletében, mint kortársai közül keveseké.

Szeged Vázsonyijának mondogatták néha és nem nagy kvalitásain mult, hogy ragyogó talentumának és forró teltvágyának Szeged határain belül kellett érvényesülni. A vidék egyik legjelesebb kriminalistája volt; mint szónok, mestere az ékesszólásnak, mint publicista, mestere a tollnak, s mint közéleti vezér, rendkívül széles látókörű, az emberi gondolat minden provinciájában tájékozott harcosa a liberalizmusnak, aki a maga igazáért bátor és nehéz harcokat vívott. Harcos egyéniségét azonban, akár mint törvényhatósági tagot, akár mint publicistát, mindig besugározta a nemesebb értelemben vett közéleti honos.

A város közgyűlésén mindig ő volt a színházi ügyek vezérszónoka, aminthogy azok közt az ideálok közt, amiket egész életén keresztül szolgált, legközelebb állt lelkéhez a magyar színművészet. Irodalmi munkásságának legmaradandóbb értékeit is népszínművei teszik, s gondolatokban gazdag esztétikai tanulmányai közül is azok a legbecsesebbek, amelyek ezzel a témával foglalkoznak.

Nem volt az utolsó harminc évben olyan mozzanata a szegedi közéletnek, amelyiknek Balassa Ármin tényezője ne lett volna, de szívének legkedvesebbek mégis azok a szelid örömei voltak, amiket irodalmi munkássága termelt számára s a Dugonics-Társaság volt az a terület, amely tanuja volt irodalmi eszményei változatlan tisztaságának az ifjú évek biboros tavaszodásától az ősz gyümölcserlelő nap-sütéseig.

A közélet nem volt hozzá olyan hálás, mint az irodalom, amely mindig honorálta érdemeit. Az októberi forradalom nem volt neki hálás liberális múltjáért és az ellenforradalom helyi vezérének neki hánytat szemére olyan forradalmi eseményeket, amelyek neki okoztak legtöbb szenvedést. Elkedveltenedve egyre jobban visszavonult a közéletől kedves könyvei, klasszikusai, filozófusai közé és csak egy tervét dédelgette még: emlékeit szeretne volna megírni s ez az utolsó könyve története lett volna a rekonstrukció utáni Szeged most lezárt korszakának is.

Ennek a tervének megvalósítása nem adatott meg neki, de megadatott az a vigasztalás, hogy az eszmék, amelyeknek magvetője volt, tulélik őt.

Élete.

Dr. Balassa Ármin 1861 augusztus 4-én született Hódmezővásárhelyen, ahol középiskoláit végezte. Budapesten hallgatta a jogot, aminek elvégzése után szülővárosában ügyvédbojtároskodott és ez idő alatt tevékeny munkása volt az ottani sajtónak. Társadalmi és művészeti cikkeken kívül népies rajzokat írt *Irányi* Dezsővel együtt és ezekben a rajzokban nemcsak a népies nyelv tisz-

tságával és zamatosságával tűnt fel, de a jellemfestés drámai erejével is. Ebben az időben próbálkozott meg a színpadi formával és első színpadi műve, a *Szegény Laci* (1887) jelentős sikert aratott. Az ügyvédi vizsga letévése után Szegedre költözött és itt nyitott 1889-ben irodát.

Az ügyvédi prakszison kívül erős hírlapírói tevékenységet fejtett ki. Nagy feltűnést keltettek a vidéki színészet ügyes-bajos dolgairol írt írásai, amelyek a téma alapos ismeretéről tanuskodtak. Itt írta meg *A cégér* című népszínművét (1893), amellyel *Kabos* Ede tanácsára és biztatására részt vett a Népszínház pályázatán. Híre járt, hogy a díjat egyik vidéki fiskális műve kapja meg és akkor az irodalmi körök *Rátkay* Lászlóra gondoltak, a *Felhő Klári* írójára, aki azonban nyilatkozott, hogy nem pályázott és *A cégér* nem került ki győztesen, csak dicséretet nyert és a Népszínház előadásra bár elfogadta, de színre nem hozta. Balassa Ármin a családás nem kedvetlenítette el és 1889-ben megírta a *Parasztszivek* című egyfelvonásos népdramáját, amellyel a hódmezővásárhelyi színikört megnyitották. Kezdi ügyvéd korában tevékeny részt vett a város társadalmi életében, csakhamar tagja lett a köztörvényhatóságnak, ahol mindig feltűnt magas színvonalon álló tartalmas beszédével és ritka elokvenciájával. A *Szegedi Napló* állandóan közölte cikkei és 1902-ben megvásárolta a *Szeged és Vidéke* című napilapot, amelynek vezető szerkesztője lett. Nagy publicisztikai munkásságot fejtett ki, majd megalakította a *Bánffy-pártot*, amelynek vezérélt Szegeden választották meg. A háboru utáni forradalmi időkben kiesett a lap irányító kezéből és azok a cikkek, amik abban az időben jelentek meg és amik miatt később támadásokban volt része, nem az ő akaratából, sőt annak ellenére kerültek a lapba. Színpadi művei és egyéb írásai: A szegedi színészet államosítása érdekében tartott közgyűlési beszédei 1896-ban, Chlopitól—Bokányiig 1909-ben jelentek meg a könyvpiacra.

Idők multával a vidék legkeresettebb és legismertebb, nagytekintélyű kriminalistája lett és bár ügyvédi foglalkozása igénybe vette minden idejét, állandóan foglalkozott közügyekkel is, különösen a vidéki színészet ügyével, amelynek lelkes és eredményeket elérő harcosa volt. Alakulása óta tagja volt a Dugonics-Társaságnak, később igazgatósági tagja lett, utóbb alelnöke, előkelő tisztséget töltött be a szegedi ügyvédi kamaránál, díszelnöke a Szegedi Ujságírók Egyesületének, tagja volt a Lloyd-Társulatnak és támogatója több jótékony intézménynek. Munkás érték, sokoldalú alkotó tehetség veszett el benne, szívbéli jóember és a magyarságára büszke polgár. Esztendője már, hogy betegeskedni kezdett. A baj a szívet támadta meg, amely csak érezni tudott embertársai iránt és csak a szépet hevülni, lelkesedni. Korai elmulását örvényen kívül három fia gyászolja és a barátok nagy sokasága.

Halála.

Dr. Balassa Ármin már hosszú idő óta betegeskedett. Utóérelmeszesedésbe, szívbajban szenvedett s betegsége, amely előrehaladottabb stádiumában már munkájában is akadályozta, gyakrabban ágyhoz kötötte. A legutóbbi három nap alatt is feküdt, de arra készült, hogy megszakítja a pihenését és ma, szombaton felutazik Budapestre, hogy résztvegyen Nagy Sándorné Kopornyik Mária ismert bűnpörének kuriai tárgyalásán. Reggel hozzátartozói nem akarták álmában zavarni, de feltűnt nekik, hogy most olyan huzamosan, megszakítatlanul alszik. Dr. Balassa Ármin pedig ekkor örök álmát aludta már s még az éjjel meghalt. Halálának híre gyorsan elterjedt a városban és nagy részvétet keltett. Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz a zsidó templom udvaráról.

A szegedi ügyvédi kamara részvéte.

Az ügyvédi kamara a következő részvétiratot intézte dr. Balassa Ármin özvegyéhez: A szegedi ügyvédi kamara őszinte részvéteinek ad kifejezést Nagyságodnak családjának ama óriási veszteség fölött, amely Nagyságod férje, dr. Balassa Ármin ur elhunytával érte. Osztozunk fájdalmában, mert a veszteség nemcsak Nagyságodé, a családjáé, hanem egyuttal a miénk és az egész igazságszolgáltatásé. Oly férfiut ragadt el élte delén a könyörületes halál, aki disze és büszkesége volt az ügyvédi karnak. A gondviselés megáldotta őt az elragadó ékesszólás adományával és ő ezt arra használta fel, hogy az igazságot diadalra juttassa. Vasszorgalma, széles tudása, az ügy minden részletének alapos tanulmányozása, mindenre egyaránt kiterjedő figyelme a védők legelső sorába emelték őt.

A közélet terén kifejtett munkássága, hírlapírói működése és amit legelőször kellett volna felemlítenünk, számottevő szépirodalmi munkái biztosítják részére az utókor hálás elismerését, mi azonban kizárólag az ügyvédet siratjuk, aki sikra szállott az elnyomottakért és minden tekintetét félretéve, felemelte szavát a jogért és igazságért.

Emlékét hiven fogjuk megőrizni, mint követendő példát őt fogjuk ajánlani az ügyvédi pályára lépő ifjainknak. Vigasztalja meg a Gondviselés Nagyságodat és csá-

ládját és egyik sugára a vigasztalásnak legyen, hogy sokan, nagyon sokan osztoznak fájdalmukban.

Kelt Szegeden, az ügyvédi kamara választmányának 1924. évi január hó 12. napján tartott ülésében.

A Dugonics-Társaság gyászjelentése.

Balassa Ármin haláláról a Dugonics-Társaság, amelynek igazgatósága vasárnap délelben gyászülést tart, a következő gyászjelentést adta ki:

A Dugonics-Társaság mély megilletődéssel, igaz fájdalommal jelenti, hogy megalapítóinak egyike, huszonöt év óta alelnöke, eszméinek leglobogóbb lelkesedéstű harcosa, dr. Balassa Ármin író ma örökre elnyugodott küzdelmes életének 63-ik évében. Vasárnap délután 3 órakor kísérik el utolsó útjára a gyászszertartás színhelyéről, a zsidó templom udvarából. Gyászunkat az a tudat enyhíti, hogy férfiaknál, amilyen ő volt, nem jelenthet elmulást a halál. Szeged, 1924 január 12.

A szegedi hírlapírók részvéte.

Dr. Balassa Ármin régebb idő óta díszelnöke volt a Szegedi Ujságírók Egyesületének, amely a legkiválóbb publicisták egyikét tisztelte benne. Évtizedeken át írt szegedi lapokba és eleven impresszionizmusa, gyors gondolkodása, rendkívüli memóriája, kitűnő dialektikája és stílusbeli nagy készsége jeles cikkiróvá tették. De azzá tette minden politikai, társadalmi és kulturális kérdés iránt való érdeklődése, izgékony temperamentuma. Kötelekre mehelne azoknak a legkülönbözőbb tárgyakról írott cikkeinek, tárcáinak sorozata, amelyeket szegedi lapokban, leginkább saját lapjában hosszú évek folyamán összeírt. Csak igen kis részüket válogatva össze a *Chlopytől* — *Bokányiig* c. kötetében. Sokat és szeretettel foglalkozott a színház kérdéseivel és nagy tájékozottságu, biztos szemű, kiművelt ízlésű, helyesen értékelő műbíró is volt. A szegedi hírlapírók doyenjüket, kiváló kartársukat tisztelték meg benne, amikor őt egyesületük díszelnökévé választották. A Szegedi Ujságírók Egyesülete vasárnap közgyűlést tart, amelyen részvéteinek fog kifejezést adni díszelnökének elhunytá fölött.

Sági János az ügyészségen.

(A Szeged tudósítójától.) Mint pénteken már jelentettük, a csongrádi bombamerénylet és az ezzel kapcsolatban fölmerült Alföldi Brigád rendőri nyomozása teljesen véget ért. A belügyminisztérium részéről kiküldött dr. Diószeghy János miniszteri tanácsos, aki a nyomozást irányította, már tegnap elutazott Szegedről, az iratok és Sági János pedig átkerült az ügyészségre. Most már a vizsgálat következik, majd a vádirat benyújtása után pedig maga a főtárgyalás. A miniszteri tanácsos már ma délelben részletesen referált az egész ügyről a belügyminiszternek.

Zombory János vizsgálóbíró még pénteken délután maga elé vezettette Sági Jánost, akit alaposan kihallgatott. Sági teljesen megtört, mindent elmondott a csongrádi bombamerényletre való készülődéséről. Vallomásaiban tisztázta azt az eddig még ismeretlen körülményt, hogy a teljesen tapasztalatlan és alacsonyműveltségű Sinkó Lászlót Piroskáék félrevezették, azt mondták neki ugyanis, hogy ez a gránát is csupán kakaóbomba, olyan, amelyet december 1-én akartak bedobni a kereskedők értekezletére, amely bomba azonban akkor nem gyuladt meg.

Egyébként a csongrádi bombamerénylettel gyanúsított nyolc ember közül a legtöbbben beismert vallomást tesznek, csupán *Piroška János* az, akit még mindig csupán *nem akar tudni semmiről semmit*. Ugy látszik, közös megbeszélés áll fenn öccsével, Piroška Györggyel, miután ez mindent magára igyekszik vállalni.

Azonban a merényletnek bűncselekményi része már annyira világosan áll az ügyészség előtt, hogy az sem lehetetlen, hogy nem fogják elrendelni a részletes vizsgálatot, hanem a közeli hetekben végleges vádiratot fog benyújtani dr. Balázs Sándor ügyész, az ügy referense.

A vizsgálóbíró Sági János előtt kihirdette az előzeles letartóztatásról szóló végzést. Sági azonban beismert vallomása után hangoztatta, hogy egyáltalában nem érzi magát bűnösnek és ezért felfolyamodást jelentett be a letartóztatást végzés ellen. Sági János felfolyamodása a szegedi törvényszék vádtanácsa elé kerül, amely